

23.1.2018

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

SMDno-2015-2089 / SM064:00/2015

TYÖRYHMÄN EHDOTUS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ POLIISITOIMESSA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Sisäministeriö on 21.12.2017 maa- ja metsätalousministeriöön, jäljempänä *ministeriö*, saapuneella lausuntopyynnöllä pyytänyt lausuntoa työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa, laiksi lentoliikenteen matkustajatietojen käytöstä terrorismin ja vakavan rikollisuuden estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia koskevan direktiivin täytäntöönpanosta, sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Ministeriö toteaa pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa:

Työryhmän ehdottama hallituksen esitys koskee ministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä ainoastaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) osalta. Tässä lausunnossa esitetyt huomiot ovat pääosin yleisiä ja ne liittyvät tietosuojauudistukseen liittyvään säädösvalmisteluun. Lausunto sisältää myös muutamia huomioita erävalvontaan liittyen.

Työryhmän ehdottaman hallituksen esityksen pääasiallisessa sisällössä on todettu, että lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Esimerkiksi hallituksen esitysluonnoksen sivulla 128 on kuvattu tarkemmin EU-lainsäädännön asettamia määräaikoja. Ministeriö pitää perusteltuna, että voimaantulon osalta on kirjoitettu, että laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, koska voidaan pitää melko todennäköisenä, ettei eduskunta ehdi käsitellä kaikkia EU:n tietosuojauudistukseen liittyviä hallituksen esityksiä EU-lainsäädännön asettamissa määräajoissa.

Ministeriö ehdottaa harkittavaksi, että hallituksen esityksen yleisperusteluissa tuotaisiin informatiivisuuden vuoksi yleisellä tasolla esiin selvemmin, miltä osin ehdotetut säädösmuutokset liittyvät tietosuojadirektiiviin ja miltä osin EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen. Nyt rajanveto käy ilmi hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa, mutta asia tulisi kuvata aikaisemmin esimerkiksi keskeiset ehdotukset -jaksossa. Kyseisellä rajanvedolla on merkitystä Metsähallituksen erävalvonnankin osalta, koska sitä koskevat kummatkin edellä mainitut EU:n tietosuoja-säädökset.

Ministeriö pitää hyvänä sitä, että ulkomaiden lainsäädännön osalta Ruotsin suunnitteilla olevaa lainsäädäntöä on kuvattu tietosuojadirektiivin osalta ja mainittu asianomainen selvitys (SOU 2017:74). Koska sisäministeriön valmisteleva hallituksen esitysluonnos liittyy ainakin poliisin lupahallinnon osalta EU:n tietosuoja-asetukseen, ministeriö ehdottaa harkittavaksi, että yleisperusteluja täydennettäisiin lyhyellä kuvauksella vastaavasta Ruotsin selvityksestä, joka koskee EU:n tietosuoja-asetusta (Ny dataskyddslag, kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordningen, SOU 2017:39). Ulkomaisen lainsäädännön jaksossa on kuvattu myös Saksan yleislakia. Ministeriö ehdottaa harkittavaksi, että hallituksen esitykseen lisättäisiin Saksan yleislain nimi myös saksaksi (Bundesdatenschutzgesetz), koska hallituksen esityksessä mainitaan vain lain lyhenne BDSG. Samoin perusteluja voisi täydentää maininnalla, että Saksan

yleislaki sisältää myös EU:n tietosuoja-asetusta koskevia kansallisia säännöksiä. Nyt kuvauksen perusteella jää sellainen käsitys, että kyseinen yleislaki koskisi vain direktiiviä.

Ministeriö pitää hyvänä sitä, että hallituksen esityksen yleisperustelujen 6 luvussa, joka koskee riippuvuutta muista esityksistä, on mainittu sisäministeriön valmisteleman hallituksen esityksen liityntä ministeriön lakihankkeeseen. Ministeriön hallituksen esitysluonnoksen nimi on ”Hallituksen esitys laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta ja eräiden maa- ja puutarhatalouteen liittyvien lakien kumoamisesta”. Sisäministeriön valmisteleman hallituksen esitysluonnoksessa todetaan seuraavasti: ”Esityksen kannalta on myös merkitystä maa- ja metsätalousministeriön säädöshankkeen (MMM009:00/2017) yhteydessä valmistellulla hallituksen esityksellä siltä osin kuin on kyse erävalvojien suorittamaa suppeaa esitutkintaa koskevasta sääntelystä”. Ministeriö katsoo, että eduskuntaa varten olisi perusteltua mainita tässä yhteydessä, mikä lakiehdotus on kyseessä, koska ministeriön hallituksen esityksessä tulee olemaan yli 40 lakiehdotusta. Olisi siis perusteltua mainita, että liittymäkohta on ministeriön lakiehdotukseen ”laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta” (esityksen 40. lakiehdotus).

Ministeriö toteaa, että hallituksen esityksessä on ilmeisesti epähuomiossa käytetty termiä erävalvoja, vaikka siinä tulisi käyttää käsitettä erätarkastaja. Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain mukaiset termit ovat erävalvonta ja erätarkastaja. Esityksen 1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 luvun 2 §:n 1 momentin 14 kohdassa (s. 154 ja 156) on käytetty oikeaa termiä (s.o. erätarkastaja).

Työryhmän ehdotuksen sivulla 16 on viitattu EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja todettu, ettei oikeus henkilötietojen suojaan ole absoluuttinen. Ministeriön näkemyksen mukaan kyseinen kohta olisi informatiivisempi, jos siinä olisi mainittu myös asianomaisen ratkaisun yksilöintitiedot.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Neuvotteleva virkamies

Toni Tuomainen